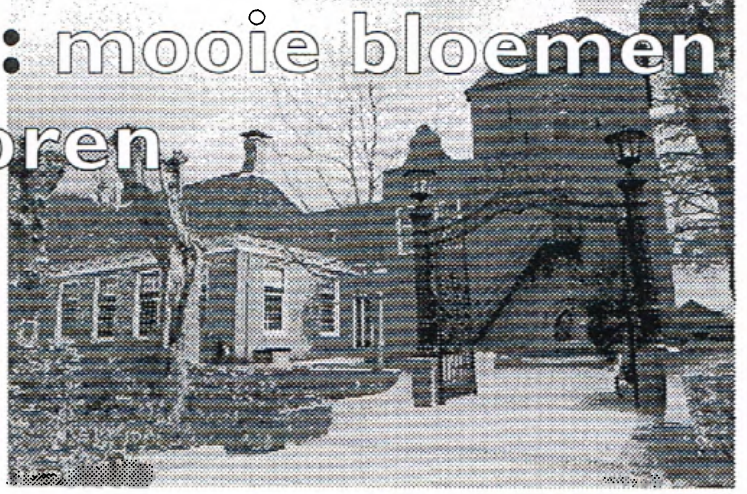

Stinsenplanten: mooie bloemen bij een sterke toren

Wie denkt er bij een stins nu aan mooie bloemen! Het woord 'stins' betekent stenen huis. Maar het was niet zomaar een stenen huis. Een stins was een soort toren. Bij die toren stond in de Middeleeuwen het huis van een belangrijk man, de baas. Als er oorlog kwam, ging de baas met zijn familie naar de stins. Zo'n stenen toren was vaak sterk genoeg om de vijand tegen te houden.

In Friesland bestonden vroeger wel 120 van dit soort stinsen. Ze zijn allemaal plat gebrand door de vijand of later afgebroken. In Veewouden staat nog wel zo'n stenen toren. De huizen die er naast staan zijn later gebouwd.

Geen bloemen van de vijand. Maar hoe komt het nu dat er zulke mooie bloemen in de tuinen bij de stinsen staan? Die zijn natuurlijk niet door de vijand meegenomen, toen de stins belegerd werd. Die hadden liever pijlen om mee te schieten, stenen om de muren mee te bekogelen en houten balken om de deuren mee te rammen.

Komen de stinsenplanten dan niet in de weilanden of de bermen voor, zoals paardebloemen en boterbloemen? Nee, maar wel bij states (huizen van deftige mensen), oude boerderijen, pastorieën en op kerkhoven. Dat brengt ons ook al niet verder. Nu weten we nog niet hoe die vreemde stinsenplanten in Friesland gekomen zijn.

Het verhaal van de Aytta-bloemetjes

Misschien kan een verhaal ons verder helpen. In Swichum, een klein dorp ten zuiden van Leeuwarden, stond in het verleden ook een stins. Het was de stins van Wigle en Aytta. Hij leefde van 1507 tot 1577 en was in dienst van de machtige koning Karel V. Dus Wigle, die zich later Viglius liet noemen, was een belangrijk man. Hij ging vaak op reis en kwam ook wel in Spanje. Nu vertelt het verhaal dat Wigle van Aytta planten meenam uit Spanje en die in de tuin bij zijn stins in Swichum heeft geplant.

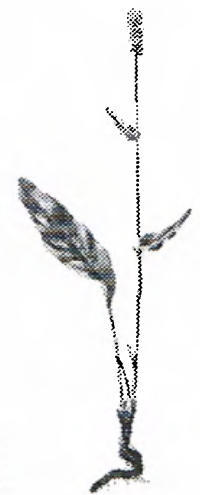
Zodoende groeien er nu nog altijd Aytta-bloemetjes op de plaats waar in vroeger jaren de Swichumer stins heeft gestaan. Of dit verhaal waar is, is niet bekend. Maar we kunnen er wel van leren, dat de stinsenplanten hier ingevoerd zijn.

Wilde tulp
Kleur van de bloemen: geel

Wilde hyacint
Kleur van de bloemen: blauw, wit of rozerood

Adderwortel
Kleur van de bloemen: rozerood

Gele anemoon
Kleur van de bloemen: geel

Helmbloem
Kleur van de bloemen: roodachtig

Haarlems klokkenspel
Kleur van de bloemen: wit

Holwortel
Kleur van de bloemen: purperkleurig, wit of geelachtig